

Umskipan av virkseimi Mentanargrunni Landsins *Uppskot til skipan av Listaráði*

Landsstýriskvinnan setti tann 3. juni 2008 ein arbeiðsbólk at gera uppskot til umskipan av Mentanargrunni Landsins. Limir í bólkinum vóru formenninir í Mentanargrunni Landsins og LISA, Rói Patursson og Oddfríður Marni Rasmussen, Kinna Poulsen, listammælari, Urd Johannesen, verkætlanarleiðari og Martin Næs, deildarstjóri í Mentamálaráðnum. Skrivari var Alda Joensen, fulltrúi í Mentamálaráðnum.

Arbeiðssetningur:

- Við støði í skipan av “Kulturråd” í ávísum norðurlondum, gera uppskot til umskipan av Mentanargrunni Landsins til føroyskt Mentanarråd (bygnað, viðtøkur v.m.)
- Lýsa, hvussu ymsir ”undirbólkar” t.d. týðing og tónleikur skulu skipast í nýggja Mentanarráðnum
- Lýsa, hvørjar verandi stuðulsskipanir hjá Mentamálaráðnum skulu flytast til Mentanarráðið
- Lýsa fíggarligu avleiðingarnar av umskipan av Mentanargrunni Landsins til Mentanarråd
- Gera uppskot til heiti hjá nýggja Mentanargrunni Landsins / Mentanarráði

Frá Mentanargrunni til Listaráð

Í báðum teimum seinastu samgonguskjølunum (frá februar og frá september 2008) er tilskilað, at Mentanargrunnur Landsins skal styrkjast. Víst verður í hesum sambandi eisini til álitid ‘Mál og vegir. Visjón 2015’ (2007), har sagt verður soleiðis m.a.:

“Stovnað verður Mentanarråd Føroya at ráðgeva Løgtinginum og Landsstýrinum í yvirskipaða mentanarpolitikkinum. Mentanarráðið skal virka fyri góðum samstarvi og samskipti millum stovnar og einstaklingar, ið starvast við list og varðveiting av mentanararvinum. Mentanarráðið stimbrar bygging av netverkum og tryggjar neyðugu karmarnar í hesum sambandi. Mentanarráðnum verður tryggjað neyðug fyrisitingarlig orka, og ráðið verður mannað við umboðum fyri mentanarlív, landsmyndugleikar, kommunalar myndugleikar og vinnulív.”

Arbeiðsbólkurin hevur m.a. hugt at, hvussu hesi viðurskipti verða fyriskipað í grannalondunum, har tað vísir seg at øll, umframt at hava eitt Mentamálaråd, eisini hava einhvørja skipan uttan fyri sjálvt Mentamálaráðið, sum tekur sær av at umsita mentanarpolitikkin í samstarvi við mentamálaráðið á staðnum. Hesar skipanir hevur arbeiðsbólkurin havt í huga, (sí skjal 1).

Soleiðis sum bygnaðurin í dag er skipaður í Mentamálaráðnum fer ein órímiliga stórir partur av arbeiðstíðini til stuðulsviðgerð, og lutfalsliga lítil orka er tøk til annað yvirskipað arbeiði, so sum lógarsmíð, mentanarpolitikk o.a. Landsstýriskvinnan hevur ynskt at fáa broytt hesi viðurskifti. Ein umskipan av Mentanargrunninum til eitt Listaráð verður mett at vera ein loysn, ið bæði gagnar føroyska mentanarlívinum og skapar eina betri almenna fyrisiting av mentanarøkinum.

Heitið “Listaráðið” sipar til, at tað er listin, sum er aðalmál ráðsins.

Skipan av Listaráðnum

(sí skjal 2)

Mælt verður til at Listaráðið verður skipað soleiðis:

1) Ovastu ábyrgd hevur landsstýriskvinnan í mentamálum. Listaráðið kannar og ráðgevur landsstýriskvinnuni í mentamálum.

2) Listaráðið verður skipað við einari nevnd við 5 limum, 5 varalimum og einum skrivara. Starvsskipanin kann verða hin sama, sum hon er fyri Mentanargrunn Landsins í dag, har Mentamálaráðið velur trýggjar limir, harav formann og næstformann, og LISA velur tveir limir.

Skrivarastarvið skal vera fulltíðarstarv.

Samsýningin til formannin skal vera ein ásett mánaðarlig upphædd og má svara til arbeiðsbyrðuna, og til hvussu aðrir slíkir formanssessir eru løntir.

2a) Listaráðið umsitur Mentanarvirðisløn Landsins, Heiðursgávu Landsins og Ársins Listaspíra. Listaráðið umsitur eisini Sømdarpening og Lønartrygd.

Nevndir nevndar “listafundir” (nærri tilskilað undir pkt. 3) gera uppskot til Listaráðið, ið síðan ger tilmæli til landsstýriskvinnuna um, hvør fær Mentanarvirðisløn Landsins, Heiðursgávu Landsins, og hvør er Ársins Listaspíri. Fyri Mentamálaráðið er deildarstjórin ella fulltrúin umboð í tilmælisfundinum. Fastur dagur skal ásetast fyri, nær landsstýriskvinnan handar virðislønirnar.

Sømdarpeningur verður veittur navngivnum listafólkum eftir nærri ásettum treytum.

Mælt verður til, at Listaráðið sum ein av sínum fyrstu uppgávum fer at arbeiða við at seta nýggja lønartrygdarskipan í verk, “Lønartrygd”, ið skal tryggja listafólkum fíggjarliga eitt ávíst tíðarskeið (sí skjal 3).

2b) Umsóknir til starvslønir, íverksetanarstuðul, stuðul til børn og ung, orðabókagerð, týðingar, ferðastuðul (myndlist) og vanligar verkætlanir og tiltøk verða allar sendar meginskrivstovuni fyri Listaráðið. Umsóknirnar verða síðan latnar ymsu listafundinum, og hesir gera tilmæli. Tilmælini verða viðgjørd í Listaráðnum, og endalig avgerð verður tikin har. Fyri at lætta um arbeiðsbyrðuna er ein móguleiki at fastseta ymiskar freistir fyri ymsu umsóknirnar, soleiðis at virksemd verður spjatt alt árið.

2c) Umsóknir til mentanarlig tiltøk og verkætlanir, sum ikki verða lagdar fyri listafundirnar, verða viðgjørdar av nevndini fyri Listaráðið.

2d) Heimasíðan hjá Listaráðnum skal kunna um stuðulsmöguleikar, freistir, hagtöl og um mentanarlig tiltök yvirhøvur. Upplýsingar um verkætlanir verða lagðar út á heimasíðuna til tess at tryggja gjøgnumskygni. Eisini skal vera móguleiki fyri kjaki. Mannagongdin fyri umsóknir skal vera elektronisk, soleiðis at søkt verður umvegis alnetið.

3) Listaráðið kann skipa seg við ad hoc listafundum við trimum limum í hvørjum, t.d.:

- a) Bókmentafundi
- b) Leiklistafundi
- c) Myndlistafundi
- d) Tónlistafundi

Ráðslimirnir venda sær eftir tørvi til viðkomandi fundir í sambandi við stuðulsviðgerð og aðrar fakligar spurningar. Eisini eigur at bera til at seta aðrar ad hoc fundir eftir tørvi.

Bókmentafundur

Manning: Bókmentaumboðið í Listaráðnum (valt av LISA), umframt tvey umboð vald av Rithøvundafelagnum.

Fundurin tekur sær av spurningum viðvíkjandi bókmentum bæði heima og heiman. Fundurin ger tilmæli til Listaráðið um stuðul, upphæddir og virðislønir.

Leiklistafundur

Manning: Leiklistaumboðið í Listaráðnum (valt av LISA), umframt tvey umboð vald av leiklistafeløgum.

Fundurin tekur sær av spurningum viðvíkjandi leiklist bæði heima og heiman. Fundurin ger tilmæli til Listaráðið um stuðul, upphæddir og virðislønir.

Myndlistafundur

Manning: Myndlistaumboðið í Listaráðnum (valt av LISA), umframt tvey umboð vald av myndlistaumhvørvinum.

Fundurin tekur sær av spurningum viðvíkjandi myndlist bæði heima og heiman. Fundurin ger tilmæli til Listaráðið um stuðul, upphæddir og virðislønir.

Tónlistafundur

Manning: Tónlistaumboðið í Listaráðnum (valt av LISA), umframt tvey umboð vald av tónleikafeløgum.

Fundurin tekur sær av spurningum viðvíkjandi tónlist bæði heima og heiman. Fundurin ger tilmæli til Listaráðið um stuðul, upphæddir og virðislønir.

Stuðulsskipanir at flyta úr Mentamálaráðnum

Í arbeiðssetninginum varð biðið um at kanna, hvørjar stuðulsskipanir móguliga kundu verið fluttar úr Mentamálaráðnum. Sum omanfyri lýst hevur arbeiðsbólkurin arbeitt við einum uppskoti um eitt nýtt Listaráð við ymiskum listafundum, sum m.a. skulu hava til uppgávu at viðgera stuðulsumsóknir. Hildið verður, at skilabest er at flyta ávísar stuðulsuppgávur úr Mentamálaráðnum til nýggja Listaráðið at hava um hendur.

Hugsanin er, at í einum tíðarskeiði upp á t.d. 5 ár verða fleiri umsitingaruppgávur fluttar til Listaráðið. Í hesum fyrsta umfarinum er talan bara um uppgávur, sum verða viðgjørðar eftir umsókn. Seinni kann talan móguliga gerast um at flyta aðrar uppgávur, so sum stuðulsveitingar uttan umsókn.

Skotið verður upp, í fyrsta umfari, at leggja niðanfyri nevndu játtanir til nýggja Listaráðið, sum verður ein fakliga og umsitingarliga sterk eind, ið hevur bestu førleikar til at umsita stuðulin.

Játtanir:

Stuðul til onnur endamál (mentanarlig tiltøk), 7.24.1.13.04

Játtanin hevur ligið um milliúnina seinastu árin og verður nýtt til einstaklingar, feløg, stovnar o.o., sum luttaka í ella skipa fyri mentanarligum tiltøkum sum til dømis konsertum, framsýningum, ráðstevnum o.ø.

1.000.000,-¹

Stuðul til myndlistafólk, 7.24.1.13.06

Játtanin verður nevnd “næmingastudningur til myndlistafólk”. Endamálið við játtanini er, at myndlistafólk kunnu søkja um stuðul til útbúgving, skeið og ferðing.

100.000,-

Stuðul til yrkisleiklist, 7.24.2.06.22

Lýst verður eina ferð árliga við móguleikanum at søkja um stuðul til yrkisleiklist, og umsóknirnar verða viðgjørðar í Leiklistaráðnum, sum eisini er stýri Tjóðpalsins. Leiklistaráðið ger tilmæli til Mentamálaráðið, sum síðan svarar umsøkjarunum og avgreiðir stuðulin.

Skotið verður upp, at nýggja Listaráðið umsitur stuðulin og viðger umsóknirnar í staðin fyri Leiklistaráðið.

450.000,-

Heiðursgávur til mentafólk, 7.24.2.13

Henda játtan fevnir um Mentanarvirðisløn Landsins, Heiðursgávu Landsins, sømdargávu og móguliga aðrar heiðursgávur. Ein nevnd, tilnevnd av landsstýrisskivinnuni í mentamálum og LISA, verður sett at velja móttakarar av heiðursgávuunum.

Í hesum sambandi mælir arbeiðsbólkurin til at skipað verður fyri nýggjari heiðursgávu á kr. 75.000, ið verður latin til Ársins Listaspíra.

575.000,-

¹ Upphæddirnar vísa til Løgtingsfíggarlógina 2008

Tiltøk fyri børn og ung (veddingarpengarnir), 7.24.1.05

P/f Ítróttarvedding letur Ítróttarsambandi Føroya, Føroya Ungdómsráð og Mentamálaráðnum yvirskotið av teirri upphædd, sum føroyingar hava spælt fyri til at stuðla barna- og ungdómsarbeiði. Lutfallið er 60% til ÍSF og hvør síni 20% til FUR og Mentamálaráðið. Á aðalfundi hjá p/f Ítróttarvedding, vanliga í mai mánaða, verður upplýst, hvussu stórt yvirskotið er, og harvið hvørja upphædd partarnir fáa at ráða yvir. Játtanin er ætlað børnum og ungum upp til 25 ár, ella til tiltøk, ið hava børn og ung sum málbólk. Endamálið við játtanini er sera breitt, og stuðul fæst, eftir nærri treytum, til námsferðir, mentanarlig tiltøk, upplýsing, ráðstevnur o.a.

1.819.000,-

Orðabókagerð, 7.24.1.10

Mentamálaráðið umsitur eina játtan til orðabókagerð. Summar verkætlanir hava verið beinleiðis stuðlaðar, og aðrar hava fingið stuðul umvegis Orðabókagrunnin hjá Fróðskaparsetri Føroya.

Mett verður, at játtanin til orðabókagerð hevði ligið skilabetri hjá stovni uttan fyri Mentamálaráðið at umsitið.

Høvuðsorsøkin er, at tað er ógjøriligt at umsita játtanina uttan at hava fakligan førleika á orðabókaøkinum. Fíggjarliga orkan eigur at verða flutt hagar, tann fakliga orkan er.

Í verandi støðu er Mentamálaráðið ein óneyðugur millumliður millum umsøkjara og fakfólk. Í staðin átti játtanin at verið umsitin beinleiðis av fólkum við førleika fyri hesum arbeiði.

Umhugsast kann eisini at leggja játtanina alla til Orðabókagrunnin.

940.000,-

Omanfyri nevndu stuðulsjáttanir eru sera gagnligar fyri føroyska mentanarlívið, og týðningarmikið er, at hesin stuðul heldur áfram undir einum nýggjum Listaráði. Játtanirnar verða umsitnar við heimild í løgtingslóg nr. 60 frá 17. mai 2005 um stuðul til mentan og list v.m. Tó verður játtanin til leiklist umsitin við heimild í lógini fyri Tjóðpall Føroya. Lýst verður í lýtuni við stuðulsmøguleikunum eina ferð árliga, og oyðubløð og vegleiðingar eru gjørd til ávís stuðulsøki.

Týðaragrunnur og Tónlistagrunnur

Vísandi til tvey tey seinastu samgonguskjølini (frá februar og september 2008) verða tveir serstakir grunnar skipaðir undir Mentanargrunni Landsins, nevniliga ein til týðing og ein til tónlist. Arbeidsbólkurin metir, at nýggja Listaráðið skal umsita hesar grunnar og menna teirra virksema.

Samandráttur – hví eitt nýtt Listaráð?

Arbeidsbólkurin metir, at mentanarlívið í Føroyum eigur at verða styrkt við at seta á stovn eitt Listaráð, ið hevur til uppgávu at ráðgeva og vegleiða, kunna og kveikja bæði myndugleikar, listafólk og almenning. Við íblástri frá grannalondunum verður ein skipan, ið liggur uttan fyri Mentamálaráðið, mett at vera skilabest. Tað er tað fakliga og listarliga umhvørvið, har førleikin er miðsavnaður, ið kann tryggja menningina á listaliga økinum. Mentanargrunnur Landsins hevur í dag partvís henda leiklut, men virksemi grunsins er í dag í hvøudsheitum tengt at stuðulsveiting.

Tá ynski nú er frammi politiskt at styrkja Mentanargrunnin, verður mett, at stigið eigur at takast til at umskipa hann til eitt Listaráð, har dentur verður lagdur á tað listfakliga og á ráðgeving og vegleiðing, eisini til politisku skipanina.

Listaráðið skal umsita stuðul til listafólk, harundir eisini tær stuðulsjáttanir, ið í dag verða umsitar í Mentamálaráðnum. Á henda hátt er almenna stuðulsviðgerðin miðsavnað, soleiðis at fult yvirlit yvir stuðulsveitingarnar og faklig fyrilit verða tryggjað. Listaráðið verður ein fakliga sterk eind, ið skipar seg við listafundum eftir tørvi, fyri at umsitingin verður so munadygg og úrslitagóð sum til ber.

Ágóðin hjá miðfyrisingini við at flyta ávísar stuðulsskipanir til Listaráðið er, at Mentamálaráðið fær størri orku til yvirskipaða mentanarpolitikkin, armslongdar-meginreglan verður fullfíggað, og politiska skipanin kann á skipaðan hátt leita sær ráðgeving í mentanarpolitiskum spurningum.

Kostnaðarmeting

Umskipanin av Mentanargrunni Landsins merkir, at talan samanlagt verður um at flyta eina upphædd upp á kr. 5.4 mió. til nýggja Listaráðið.

Umframt tær kr. 5.7 mió, sum Mentanargrunnur Landsins fær í dag, má roknast við at útreiðslurnar til umsiting av Listaráðnum fara at verða uml. tkr. 800 í 2009.

Sostatt verða samlaðu útreiðslurnar til nýggja Listaráðið í 2009:

Flutt úr Mentamálaráðnum	kr. 5.400.000
Játtanin til Mentanargrunn Landsins	kr. 5.700.000
Játtanin til Mentanargrunn Landsins (Umsiting)	kr. 362.000
<i>Hækking til økta umsiting av Listaráðnum</i>	<i>kr. 438.000</i>
<i>Heiðursgáva til Ársins Listaspíra (nýggj heiðursgáva)</i>	<i>kr. 75.000</i>
Í alt	kr. 11.975.000
<i>Hækkingin til Listaráðið er sostatt</i>	<i>kr. 513.000</i>

Tilmæli

Við støði í niðurstøðum arbeiðsbólksins verður mælt til:

- *at* umskipa Mentanargrunn Landsins og seta á stovn eitt nýtt ráð við heitinum “Listaráðið”
- *at* flyta ávísar stuðulsskipanir úr Mentamálaráðnum, sum nevnt omanfyri. Høvuðsendamálið er tvíbýtt:
 - a. at skapa eina so góða umsiting av stuðulsumsóknnum sum gjørligt ótengda at politisku skipanini, og
 - b. at tryggja størri orku í Mentamálaráðnum til at hugsa og arbeiða yvirskipað og mentanarpolitiskt
- *at* stovna nýggja heiðursgávu til Ársins Listaspíra
- *at* nýggja Listaráðið arbeiðir við at skapa eina nýggja lønartrygdarskipan fyri listafólk.

Tórshavn, 7. oktober 2008

Urd Johannesen

Kinna Poulsen

Oddfríður Marni Rasmussen

Rói R. Patursson

Martin Næs

Alda Joensen, skrivari

Fylgiskjal 1

Mentanarráðini í grannalondunum

Tað er eitt sindur ymiskt, hvussu mentanin verður umsitin í grannalondunum, tó so at í Noreg, Svøríki og í Danmark líkjast skipaninar hvørji aðrari, meðan Ísland hevur eina skipan, sum líkist frá.

Øll londini hava hvør sítt mentamálaráð. Mentamálaráðini kunnu vera skipað saman við øðrum ráðum, t.d. saman við ítróttinum, ella kirkjuni osfr.

Umframt sjálv mentamálaráðini hevur man bæði í Noregi, Svøríki og í Danmark skipað eina umsitingarlaga og ráðgevandi eind, í Noregi og Svøríki nevnd 'kulturråd', og í Danmark verður hetta kallað 'kunststyrelse'.

Noreg. Norsk Kulturråd

www.kulturrad.no

Stovnað 1965

Starvsfólkini í Norsk kulturråd eru í dag uml. 50

Høvuðsendamálið er:

- at styrkja yrkislistina, styrkja mentanararvin og at gera list og mentan atgeingiliga hjá so nógvum sum gjørligt
- at umsita Norsk Kulturfond
- at vera ráðgevandi hjá mentamálaráðnum og øðrum ráðum
- at vera stigtakari til mentanarátøk av ymsum slag

Skipan

Skipanin í lýtuni er tann, at 13 persónar sita í stýrinum. Hesi hava 6-7 fundir um árið við allar faknevndirnar og undirnevndirnar. Hetta er ein heldur stívirvinnu mannagongd, og tí hava tey hetta síðsta árið arbeitt við at umskipa NK.

Frágreiðingin varð liðug og handað 6. juni í ár, og er tí heilt fesk. Leinkið er hetta:

http://www.regjeringen.no/nb/dep/kkd/dok/rappporter_planer/rappporter/2008/forenklet-samordnet-og-uavhengig.html?id=515297

Faknevndirnar eru 9:

- fyri bókmentir og almenn tíðarrit
- fyri myndalist og listahandverk
- fyri tónlist
- fyri leiklist
- fyri mentanararv
- fyri barna- og ungdómsmentan
- fyri miðlan
- fyri gransking og menning
- fyri annað

Fíggjarviðurskipti

	Samlaða umsóknarupphæddin	Útgjaldið	%
1993	264.179.804	77.600.000	29,3
2007	887.709.675	214.634.000	24,1

Serligar skipanir eru eisini,
eitt nú:

Innkeyppsskipanin av bókum til bókasøvnini. Útreiðslurnar av hesum koma aftrat omanfyrinevndu tølum

Framleiðslustuðul til bókaútgávu/Verkætlanarstuðul

Norska skipanin er gjørd til eitt nógv størri samfelag enn tað føroyska, men møguliga kunnu norsku tankarnir brúkast í einari miniútgávu, sum verður gjørd fyri føroyska samfelagið.

Svøríki. Kulturráðet

– The Swedish Arts Council

Ábyrgdarøki:

- At fordeila stuðulspening til sjónleik, dans, tónleik, bókmentir, mentanartíðarrit, bókasavnsøkið, myndlist, museumsvirkssemi og framsýningar
- At geva landsstjórnini metingar av mentanarpolitiskum avgerðum
- At kunna um mentan og mentanarpolitikk

Samskipan:

Svenska Kulturráðið er ein felagsskapur, sum í løtuni telur 80 fólk, ið eru býtt sundur í tríggjar deildir:

- List og mentan
- Samskipti og menning
- Fyrisiting

Stýrið: Er politiskt sett. Tekur sær av fíggjarætlan og prinsipiellum avgerðum, men kann eisini taka beinleiðis avgerðir í stuðulsmálum.

Arbeidsbólkar: Settir av stýrinum. Taka avgerðir um stuðulsmál innan hvør sítt øki. Í løtuni eru sjeý arbeidsbólkar, ið umseta stuðulin til: Fagrar bókmentir, myndlist, barna- og ungdómsbøkur, yrkisbókmentir, fløgur, minoritets og innflytarabókmentir, klassikaraútgávur til skúlan.

Referensbólkar: Til at hjálpa við avgerðum viðv. stuðulsfordeilingini hevur Kulturráðið referensbólkar við serkunnleika til ymisk øki. Hesi hava ein ráðgevandi

leiklut. Hesir eru í lötuni níggju í tali og ráðgeva m.a. í málum um stuðul til tónasmíð, dans, sjónleik, tónleikabólkar og : “Referensgruppen för vissa utställare på bild- och formkonstområdet”.

Fyri bæði referensbólkarnar og arbeiðsbólkarnar tykist galdandi, at teir eru ymiskir av stödd og kunnu skiftast eftir tørvi. Dentur verður lagdur á **dynamikk** og **fleksibilitet**; at kunna fylgja tørvinum nú og her og at kunna broyta mannagongdir alt eftir sum tørvurin broytist.

Svenska kulturráðið gevur á hvørjum ári út bókling: *Hvar fóru pengarnir í 2007*, ið er sum lítið tíðarrit til stöddar. Her er **samlaða stuðulsupphæddin nevnd**: Slakar 1,9 mia svenskar krónur eins og upphæddirnar fyri tey ymisku økini eru tilskilaðar: Myndlist 25 mió, museumsverkætlanir 9,6 mió, bókasavnstænastan 47,5 mió osfr. Harumframt eru góðar myndir av list og listafólkum, sum greiða frá verkætlanunum, sum tey nú hava fingið ráð til at fremja.

Pluss og minus: Tað fleksibla í svensku skipanini og konsekventa brúkið av serkunnleika innan tey ymsu stuðulsøkini er gott. Skipanin er alt ov stór og tung til føroysk viðurskipti. Men stýrið í einum komandi listagrunni kundi sett ad hoc bólkar, ella einstaklingar, sum høvdu ein ráðgevandi leiklut viðvíkjandi stuðulmálum. Umráðandi er sjálvandi, at hesi fólkinu hava førleikarnar í lagi.

Danmark. Kunststyrelsen

Listaráðið (Kunststyrelsen) er eitt ráð undir Mentamálaráðnum, sett á stovn 1. januar 2003, sum liður í einari nýggjari skipan av listastuðli og arbeiðinum innan altjóða mentanarsamstarv.

Listaráðið hevur trýggjar høvuðsuppgávur:

- at vera skrivstova hjá Statens Kunstfond, hjá Kunstráðet og hjá nevndum og umboðsráðum undir hesum
- at vera stuðulsfyrising hjá Statens Kunstfond og Kunstráðet, og somuleiðis at umsita eina røð av stuðulsskipanum á lista- og mentanarøkinum
- at umsita altjóða mentanarsamskipti innan myndlist, bókmentir, tónlist og leiklist og at umboða danska mentanarpallin úti í heimi.

Uppgáurnar hjá Listaráðnum eru avmarkaðar til tey fakøki, sum Statens Kunstfond og Kunstráðet veita stuðul til. Nevndin fyri Statens Kunstfond viðger umsóknir, sum snúgvá seg um økini: myndalist, arkitektur, listahandverk og design, bókmentir, rútmiskan og klassiskan tónleik, film- og leiklist, meðan Kunstráðet arbeiðir innan fyri økini: myndalist, bókmentir, tónlist og leiklist.

Umframt hesar uppgávur hevur Mentamálaráðið eisini lagt eina røð av sjálvstøðugum, umsitingarligum uppgávum til Listaráðið at umsita, eitt nú:

1. eftirlitsuppgávur viðvíkjandi fleiri stovnum á mentanarøkinum t.d. innan tónlist og leiklist
2. umsiting av nýnnkeypi av atgongumerkjaslutólum til leikhúsini í DK, soleiðis, at atgongumerkjasølan kann samskipast í framtíðini

3. skrivara- og verkætlanarleiðsluuppgávur eftir nærri avtalu við Mentamálaráðið.

Listaráðið umsitur mentanarstuðul fyri íalt uml. 1,2 mia. kr., av hesum býtir Statens Kunstfond út fyri uml. 100 mió. og Kunstrádet fyri uml. 340 mió. kr.

Restin, uml. 800 mió. kr. verða umsitin av Listaráðnum sambært tiknum politiskum avgerðum.

Listaráðið arbeiðir sambært einum rakstrarsáttmála við Mentamálaráðið.

Samlaðu árligu rakstrarútreiðslurnar hjá Listaráðnum eru umleið 60 mió. kr.

Sí annars ks@kunst.dk

Ísland. Menntamálaráðaneytið

Í Íslandi er ikki nakað lista- ella mentanarráð undir Mentamálaráðnum, men ístaðin er ein ørgryna av stuðulsskipanum, sum ráðið sjálvst varðar av, harumframt eru størri grunnar, har nevndir verða tilnevndar at taka avgerðir.

Allir stórir grunnar eru skipaðir við armslongdarprinsippinum fyri eygað, tó er tað soleiðis, at viðv. Tónlistaráðnum og Leiklistaráðnum ger nevndin eitt tilmæli og mentamálaráðharrin tekur formligu avgerðina. Tó verður sagt, at ráðharrin ongantíð broytir tilmælini.

Teir størstu grunnarnir eru:

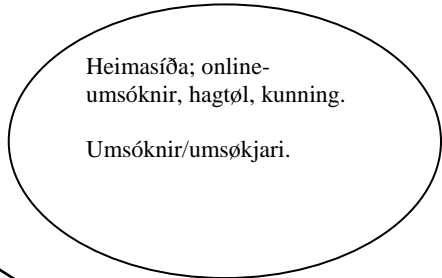
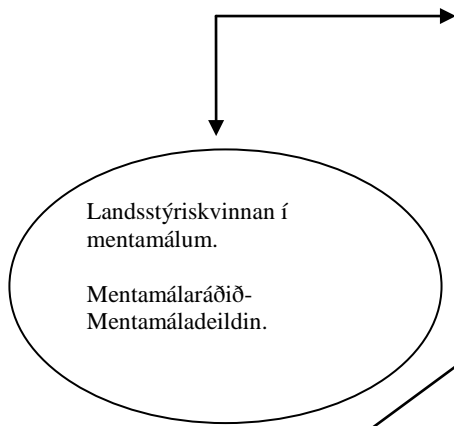
- Grunnurin til listafólk (Listamannalaun)
- Barnamentanargrunnurin (Barnamenningsjóður)
- Bókmentagrunnurin (Bókmentasjóður)
- Fornminnissgrunnurin (Fornleifasjóður)
- Filmgrunnurin (Kvikmyndasjóður)
- Myndlistagrunnurin (Myndlist (kynningarmiðstøð íslenskrar myndlistar) – hava ætlað at gjørt ein grunn til Myndlist men tað er ikki komið gjøgnum tingið enn)
- Grunnur fyri tey sum liva av at gera myndir (Myndhøvundasjóður)
- Savnsgrunnurin (Safnasjóður)
- Tónlistagrunnurin (Tónlistasjóður) (2 ferðir um árið)
- Leiklistagrunnurin (Leiklist) (bæði leik og lærd)
- Listskreytingargrunnurin (Listskreytingarsjóður)
- Ítróttargrunnurin (Ítróttarsjóður)

Sum tað sæst á viðurskiftunum í grannalondunum, so líkjast viðurskiftini í Føroyum mest teimum í Íslandi, har allar stuðulsupphæddirnar verða stjórnaðar av ymiskum nevndum og ikki av nøkrum serligum ráði/styrelse/ ella direktorati. Spurningurin er, hvør leistur er bestur at velja?

Fylgiskjal 2

Skipan av Listaráðnum

Listaráðið verður skipað við einari nevnd við 5 limum og einum skrivara. Starvsskipanin kann verða hin sama, sum hon er í Mentanargrunni Landsins í dag, har lskv. velur 3 limir, harav formann og næstformann og LISA velur 2. Skrivarastarvið skal vera fulltíðarstarv. Samsýningin til formannin skal vera ein ásett mánaðarlig upphædd og má svara til arbeiðsbyrðuna, og til hvat aðrir slíkir formanssessir geva.

Virðislønir

Listaráðið umsitur **Mentanarvirðisløn Landsins, Heiðursgávu Landsins og Ársins Listaspíra**.
Listaráðið umsitur eisini Søndarpening og Lønartrygd.
Listaráðið og umboðini fyri Listafundirnar gera í felag av, hvør fær Mentanarvirðisløn Landsins, Heiðursgávu Landsins, og hvør er Ársins Listaspíri og gera tilmæli til landsstýrisskivinnuna. Fyri MMR er deildarstjórin/fulltrúin umboð í tilmælisfundinum. Fastur dagur skal ásetast fyri, nær landsstýrisskivinnan handar virðislønirnar.

Umsóknir

Umsóknir til **starvslønir, íverksetanarstuðul, stuðul til børn og ung, orðabókagerð, týðingar, ferðastuðul (myndlist) og vanligar verkætlanir og tiltøk** verða allar sendar meginskivstovuni fyri Listaráðið. Umsóknirnar verða síðan latnar til teir ymisku listafundirnar, og hesir gera tilmæli, ið síðan verða viðgjørd í Listaráðnum, sum tekur endaligu avgerðina. Fyri at lætta um arbeiðsbyrðuna er ein møguleiki at fastseta ymiskar freistir fyri tær ymisku umsóknirnar, soleiðis at virksemað verður spjatt alt árið.

Mentanarlig tiltøk og verkætlanir

Umsóknir til **mentanarlig tiltøk og verkætlanir**, sum ikki verða lagdar fyri listafundirnar, verða viðgjørdar av nevdini fyri Listaráðið.

Bókméntafundurin

Manning: Bókméntaumboðið í Listaráðnum (valt av LISA), umframt tvey umboð vald av Rithøvundafelagnum.
Fundurin tekur sær av spurningum viðvíkjandi bókméntum bæði heima og heiman.
Fundurin ger tilmæli til Listaráðið um stuðul, upphæddir og virðislønir.

Leiklistafundurin

Manning: Leiklistaumboðið í Listaráðnum (valt av LISA), umframt tvey umboð vald av leiklistafeløgnum.
Fundurin tekur sær av spurningum viðvíkjandi leiklist bæði heima og heiman.
Fundurin ger tilmæli til Listaráðið um stuðul, upphæddir og virðislønir.

Myndlistafundurin

Manning: Myndlistaumboðið í Listaráðnum (valt av LISA), umframt tvey umboð vald av myndlistaumhvørvinum.
Fundurin tekur sær av spurningum viðvíkjandi myndlist bæði heima og heiman.
Fundurin ger tilmæli til Listaráðið um stuðul, upphæddir og virðislønir.

Tónlistafundurin

Manning: Tónlistaumboðið í Listaráðnum (valt av LISA), umframt tvey umboð vald av tónleikafeløgnum.
Fundurin tekur sær av spurningum viðvíkjandi tónlist bæði heima og heiman.
Fundurin ger tilmæli til Listaráðið um stuðul, upphæddir og virðislønir.

Fylgiskjal 3

Lønartrygd

Endamál

Endamálið við skipanini er at tryggja etableraðum listafólkum, tað vil siga fólki, sum arbeiða fulla tíð við list, eina inntøku, soleiðis at tey kunnu liva av og við síni list, uttan at hava alt ov nógv fíggjarligt høvuðbryggj.

Verandi skipan

Mentanargrunnurin veitir listafólkum starvslønir, sum eru upp til 3 ár, tó eru nógv tær flestu fyri styttri tíð.

Endamálið við starvslønunum er at veita listafólkum ein tíðaravmarkaðan stuðul, soleiðis at tey í longri og styttri tíðarskeið kunnu hugsavna seg um síni skapandi evni.

Ætlan

Skipanin við lønartrygdini skal vera ein partur av nýggja Listaráðnum. Her fáa tey, sum hava fingið starvslønir í longri tíð, útvegað sær eina tryggja inntøku og gera samstundis pláss fyri, at onnur og yngri listafólk hava ein betri móguleika at søkja starvslønir.

Inntøkugrundarlagið hjá listafólkum er sum oftast ógvuliga sveiggjandi, har tað ofta er long tíð uttan inntøku, tá framleiðslan ofta er tíðarkrevjandi. Inntøkutryggin skal fyrst og fremst byggja brúgv um tíðargjónna millum inntøkur og útreiðslur hjá listafólki, sum arbeiða við list burturav.

Tilboð til tey, ið fáa lønartrygd

Hóast tey, sum koma undir inntøkutrygdina, ikki eru sett í starv hjá tí almenna, skal bera til hjá teimum at koma í samband við áhoyrarar og áskoðarar.

Skúlar og lærustovnar eiga at kunna brúka hesi til smærri verkætlanir og fyrilestrar. Hetta er ikki eitt krav, men ein móguleiki. Skúlaskipanin í fólaskúlanum og í miðnámskúlunum er í broyting og skapandi læra er við at gerast ein integreraður partur av øllum lærugreinum.

Umsiting

Mentanargrunnurin, sum í dag umsitir ein part av listaligu skipanunum, skal umsita skipanina. Eitt komandi Listaráð skal umsita lønartrygdina saman við Gjaldstovu Føroya. Øll, sum eru í skipanini, hava roknskaparskyldu.

Tal á listafólki

Talið á listafólki, sum arbeiða við list burturav, verður ongantíð ógvuliga stórt, og tí verður ongantíð talan um nógvar persónar. Tey, sum koma undir skipanina, skulu hava lagt nøkur verk eftir seg, skulu hava fingið meir enn háltannað ára starvsløn tilsamans. Nevndirnar í feløgunum í LISA inntilla listafólk til lønartrygdina. Talið á persónum skal vera avmarkað í reglugerðini.

Okkara metan er, at talan kann vera um 16 fólk.

Kostnaður

Skipanin skal vera ein inntøkujavning, og soleiðis kunnu listafólk vera við í skipanini, sum onki fáa útgaldið, tí tey hava ov høga inntøku.

Um vit rokna við, at tað eru 16 fólk við í skipanini og tey fáa eina løn sum svarar til 75% av verandi starvsløn, tó við eftirløn og lønargjöldum, og tey onga aðra inntøku hava, so er útgaldið um 4 milliónir kr.

Læraraløn 22.638,05

Listafólkaløn 16.978,54

Pensión 16% 2.716,57

Fritíðarløn 1,5% 254,68

Arb.markgj 3,5 % 594,25

Samlað 20.544,03

Ársløn 246.528,36

Kostnaður við 16 3.944.453,83